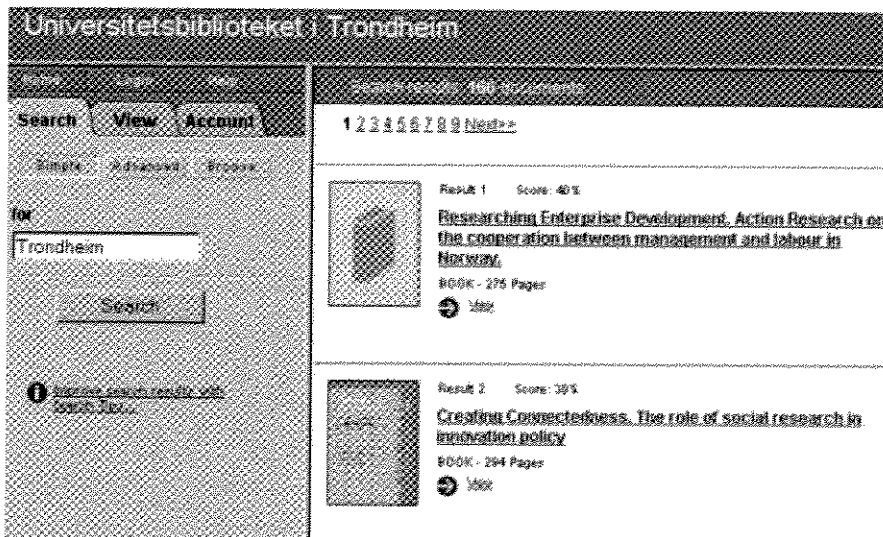

Men e-boka var ikke død (8.9.03, 14:46)

Den elektroniske boka var likevel ikke død. I flere land stiger salget og nå er også e-bøkene på full fart inn i akademia. Hos Universitetsbiblioteket i Trondheim (UBiT) får du nå tilgang på hele 20.000 e-bøker.

I 2000 satset flere norske forlag på salg av elektroniske bøker (heretter benevnt e-bøker), men denne satsningen stoppet raskt opp, og i dag er det få eller ingen tradisjonelle norske forlag som utgir nye e-bøker, selv om noen fortsatt tilbyr tidligere utgitte titler.

Norske medier har for lengst erklært e-boka for død og begravet. Årsakene til den manglende kommersielle suksessen i Norge er nok knyttet til dyr og lite brukervennlig teknologi, lite utvalg av bøker, og problemer knyttet til rettigheter og lignende.

Ebrary har bøker innen de fleste fagområder. 405 titler innen medisin, samt mange titler innen helsefag o.l. Bøkene er ikke registrert i BIBSYS. Denne ebok-databasen har et imponerende antall muligheter til søking og interaktivitet, både innen basen og ut på nettet fra basen. Utskrift og kopiering er tillatt. Ved å registrere deg som bruker, kan du lage din egen bokhylle med dine favoritter. For å kunne åpne e-bøkene i Ebrary, må en spesiell leser (plug in) installeres. Dette kan gjøres gratis hos Ebrary.

Salget øker i USA

E-boka er imidlertid ikke så død som mange vil ha det til. I flere land (bl.a. USA og England) utgir de store forlagene fortsatt e-bøker, og salget er stigende. Den teknologiske utviklingen raser med full fart videre med mer avanserte håndholdte datamaskiner med forbedrede skjermer og trådløs tilgang til et stadig raskere Internett, og i en nær fremtid vil nok den elektroniske litteraturen bli en seriøs konkurrent til papirbasert litteratur.

Selv om elektronisk litteratur ikke har hatt den store suksess i Norge blant private brukere, har dette mediet hatt en eksplosiv utvikling i de akademiske miljøer. De aller fleste vitenskapelig tidsskrifter utgis i dag både på papir og i elektronisk form via Internett, og de første rene Internettidsskrifter har for lengst dukket opp. Og nå er også e-bøkene på full fart inn i de (virtuelle) akademiske bokhyllene. Et økende antall e-bøker er nå tilgjengelige for både studenter og forskere ved en del norske høyskoler og universiteter, og det er forventet at utvalget av akademiske e-bøker vil øke betraktelig i de nærmeste årene.

20.000 titler hos UBiT
Universitetsbiblioteket i

Site Keyword Search: _____

/? 60-Second Introduction to Knoval.

Home You

Trondheim (UBiT) satser på å utvikle "Det digitale bibliotek" med både elektroniske fagdatabaser, elektroniske tidsskrifter og e-bøker for NTNUs studenter og ansatte. Biblioteket var tidlig ute med elektroniske tidsskrifter, og kan i dag tilby over 4.500 titler innen NTNUs ulike fagområder. Nå satses det også på e-bøker, og biblioteket har gjort avtaler som gir brukerne tilgang til over 20.000 e-bøker fra ulike forlag.

De mest moderne e-bøker er mer enn bare papirutgaver i elektronisk form. I tillegg til at det er mulig å søke og slå opp på enkle ord og uttrykk, er det også mulig å søke i flere bøker samtidig. Dette gir en unik mulighet til å se ulike sammenhenger ved et tema, avhengig av hvilke bøker som finnes i databasen. F.eks. vil et søk på et forfatternavn ikke bare gi treff på forfatterens bøker, men også på bøker som omhandler forfatteren på ulike måter.

Interaktive fordeler

E-bokleverandøren "Ebrary", som har 20.000 titler i sin database, har utviklet systemer for et samspill med andre ressurser på Internett. Hvis du for eksempel treffer på et vanskelig ord under lesing av en bok, kan dette ordet markeres og med et tastetrykk føres brukeren til en elektronisk ordbok som gir en forklaring i løpet av sekunder. Tilsvarende interaktive muligheter finnes i forbindelse med personer (knyttet til elektroniske biografisamlinger), stedsnavn (knyttet til kartdatabaser) og oversetting.

Ebrary gir også brukerne muligheten til å opprette egne elektroniske bokhyller hvor brukeren kan plassere sine favorittbøker, eller dele av disse. En faglærer kan for eksempel opprette en elektronisk bokhylle med anbefalt litteratur for studentene, og la disse bøkene være tilgjengelige for fagets studenter hele døgnet. Slike funksjoner er i tråd med Kvalitetsreformens økte krav til universitetene, og tilbudet innen nettbasert læring. Brukeren kan også markere deler av teksten, eller skrive notater i den "elektroniske margen". E-bøkene er tilgjengelige for flere brukere samtidig 24 timer i døgnet, i motsetning til bibliotekets papirbøker som kun kan lånes av en bruker om gangen i bibliotekets åpningstid.

Fra Netlibrary har UBiT valgt ut 10-30 titler innen hvert av fagområdene økonomi, globalisering, afrikakunnskap, samfunnsvitenskapelig metode, antropologi, miljø, data, elektroteknikk, medisin, kvinneforskning, psykologi og bibliotekfag. Bøkene vil være registrert i Bibsys.

Supplement foreløpig

Med dagens skjermkvalitet er det neppe mange som vil lese en e-bok fra perm til perm på sin datamaskin. Universitetsbiblioteket har imidlertid stor tro på at e-bøkene vil bli mye

brukt til oppslag og lesning av begrensede deler, og at dette er et tilbud som etter hvert vil bli en naturlig del av hverdagen for NTNUs studenter og ansatte.

Men er det behov for e-bøker nå som Internett flommer over av fritt tilgjengelig informasjon? Hos UBiT er svaret på det spørsmålet ja! Hvem som helst kan legge ut hva som helst på Internett, og informasjonsinnhenting fra Internett stiller store krav til brukernes evner til å vurdere kvaliteten på informasjonen. Informasjonen som finnes i e-tidsskrifter og e-bøker er imidlertid kvalitetssikret på forhånd av fagfolk, og er derfor en sikrere informasjonskilde for vanlige informasjonssøkere.

Av Jan Ove Rein
